

Lục Tỉnh Tân Văn

Directeur Politique - L. MARTY

adm. Gérant - NGUYỄN-V. CỎA

ADMINISTRATION

ET RÉDACTION:

Saigon, Rue Cathol. 157. (1er Etage)

GIÁ BÀN:

Một năm . . . . . 6 \$ 00

Sáu tháng 3 50

Ba tháng 2 00

Mua báo thì kể từ ngày mồng 1 và ngày 15 mỗi tháng mà phải trả tiền trước.

六省新開

MỖI TUẦN LỄ BA BẢY KỶ
NGÀY THỨ HAI NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU

Mỗi số bán lẻ 0 50
TELEPHONE N° 175 Adresse télégr. : LECTURE-SAIGON

GIÁ BÀN:

Một năm 75 00

Sáu tháng 4 00

Ba tháng 2 25

On s'abonne sans frais dans tous les bureaux de poste.

Pour les annonces, s'adresser à SAIGON: Aux bureaux du Journal. à HANOI: Aux bureaux du Trung-Bac-Tân-Vân.

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

MỤC LỤC

- 1. - Cải lương tân chánh.
- 2. - Lu-châu điện-báo.
- 3. - Vô tuyến điện Lyon.
- 4. - Một cái ý-kiến đáng kinh phục.
- 5. - Bạc đồng lên giá.
- 6. - Mạng thay.
- 7. - An evrop số nhơn.
- 8. - Nói về việc trả trường tới đây.
- 9. - Thông báo.
- 10. - Cách-tri nhập-môn.
- 11. - Hướng truyền.
- 12. - Tin Đông-dương.
- 13. - Sơ-phạm Học-khoa.
- 14. - Tru 40 điện dân.
- 15. - Một gương tâm lành đáng nể.
- 16. - Văn-nguyên.
- 17. - Thái.
- 18. - Ai có "cò chết" bởi bán.
- 19. - Một đêm tâm cảnh lương tại Bêclitx.
- 20. - Trinh thám (tiểu thuyết).
- 21. - Phùng-kim-Hải.

CẢI-LU'ONG TÂN-CHÁNH

(La réforme administrative)

(Tiếp theo)

CHƯƠNG THỨ II

Trong số báo 657, ngày 8 Aout, rồi bài luận tôi có nói:

« Phép công-bình Langsa, phép trị-chánh của Nhà-nước Langsa, trong chữ Nhơn-quyền tự-do, nên chẳng khăng để cho bá-tánh than: **Làm dân như khấc gỗ tròn**, Nhà-nước mới chen vai chia gánh với làng đảng mà cải-lương tân-chánh. Tôi lại có hỏi: Sao rằng dân mất cả nhơn-quyền tự-do, sao rằng: « Dân như khấc gỗ tròn » hỏi rồi hứa sao thì sẽ tiếp giải. Vậy nay tôi giải đây:

Thật trị-chánh đường ấy dân mất cả nhơn-quyền tự-do, vì dân mà đối với quan làng thì không có giá, dầu quyền dầu lợi dân cũng không được phần nào cả, bất kỳ thì có chút mây-may, vì chẳng khác một hạt cát trong đồng cát, một cọng cây trong rừng cây mà thôi; cứ chịu ép một bề theo cái quyền chuyên-chế của bề trên, dầu rằng cái quyền chuyên-chế ấy sai khiến không phải cách, Biểu sống hay sống, biểu chết hay chết, sống chết ở trong tay, dân chịu trót một bề, không biết dầu nào cao; nghĩ cho chẳng còn quyền nào cao hơn nữa.

« Trị-chánh như thế mà đảng an, chỉ nhờ cái đức, cái phước của vua, nhờ cái lòng lương-thiện chịu-lụy của dân mà thôi, chứ chẳng phải vì công-lý mà dân phục. Nếu chẳng phải vì công-lý mà dân phục, thì dân là chi? Có phải như khấc gỗ tròn chẳng? Có phải là một đám dân không quyền lợi riêng nào hết chẳng? Có phải là một đám dân sản long tung phục chẳng? — Nào ai đáp rằng không phải. — Nếu phải dân trong làng, trong tổng là một đám sản long phục tùng, thì để cho phần quan cai-tri làm. Vì sao Nhà-nước lại chẳng giữ y-nhiên cái lẽ-lối cũ ấy mà trị cho tiện quyền lợi lợi? — Nhà-nước chẳng theo lẽ-lối cũ là tại y Nhà-nước chẳng muốn làm mất cả nhơn-

quyền tự-do của dân, Nhà-nước chẳng muốn can thiệp với đoàn-thể mà chẳng quản đến quyền lợi riêng của một người, như lời tôi đã nói trước đó.

Nhà-nước nghĩ vì dân Bôn-xư cũng là loài người, cũng là có nhân-cách như dân Âu-châu, có lý nào lại để cho dân Bôn-xư mất cả quyền cả lợi, mất cả pháp luật chẳng ru? Dân Bôn-xư mà còn ngại đảng công-lực, bị ngăn sự tấn-bộ cũng bởi tại cái lẽ-lối xưa, tại cái quyền thế chuyên-chế, tại cái phong-lục và tại cái trình-độ giáo-dục, cho nên Nhà-nước mới cải-lương đảng mà mở mang cho dân thấy rõ cái quyền của Nhà-nước Langsa dùng để mà bảo toàn cho loài người, là giữ gìn cái nhơn-quyền, cái tự-do, cái saph-mạng, cái tài-sản của dân; giúp cho dân càng ngày càng phát-dại tinh-thần, càng bữa càng no ấm thân phần và giúp cho dân có chỗ kêu nài, nếu có ai-ly thì xem phạm-quyền lợi mình và tư-cách mình như trước.

Muốn cho dân có đủ nhơn-quyền tự-do cho rõ-ràng công-lý, Nhà-nước mới cải-lương, chẳng phải là bỏ hết cái lẽ-lối xưa, chỉ diệt bớt cái quyền chuyên-chế.

- 1° - Làng chẳng đảng đảng, đảng dân như tôi mới;
- 2° - Làng chẳng đảng hành-bán dân như cầm thú;
- 3° - Sưu thuế định có chừng;
- 4° - Dân bị hiếp đáp có chỗ kêu nài;
- 5° - Dân có của đảng ăn mặc tự do;
- 6° - Dân đóng đủ sưu thuế rồi, đảng đi làm ăn thông thả.

Còn chẳng biết bao nhiêu khoản khác nữa, song tôi cần rút mấy khoản để khỏi mách ra, cho biết Nhà-nước Langsa vì dân, thương-dân, lo lắng cho dân nên mới cải-lương, chẳng phải muốn làm mất cái quyền của làng, cũng là áp-chế dân như thời nước đê-mang đây dân như tôi mới.

AU-CHÂU ĐIỆN BÁO

(HAVAS)

Thư-dân-Viện và Nội-các-Viện đồng công-nhận số thầu-xuất bến Văn-ban, định luật tài-chánh thuộc năm 1919, tăng bổng lộc cho Văn-ban và Võ-bá (thượng-lương và hạ-thượng tăng thêm khóa).

Bữa 26/8, Thư-dân-Viện sẽ đổi cải về vụ tờ hóa. Nội-các-Viện cầm đợi tới 4/9.

Giam cự Hoàng-đế A-lơ-mãn

Khi trước đã có nói cựu Hoàng-đế A-lơ-mãn là Guillaume II, sẽ bị xử tại thành London, để-dờ nước Anh-ê. Nay có tin báo, cũng quá quyết vậy; rằng cựu Hoàng-đế Guillaume II, sẽ giam tại đền Hampton-Court rồi cũng sẽ xử tại tỉnh ấy.

Paris le 11 Aout 1919

Viếng các tỉnh bị đập đập

Đức-giám-Quốc Poincaré, viếng tỉnh Hazebrouck và Dunkerque. Ngài có thường Bưu-tinh cho bá-tánh thành Dunkerque Ngài đi tới đầu thuyền đều dâng hậu tiếp tới đó. Ngài cũng đã cùng quan Thượng-thơ Lebrun và Loucheur, viếng tỉnh Pas-de-Calais.

Thượng văn trình

Một cái máy-bay kêu là Aerobus Goliath chở tám người ngồi bay qua đất Casablanca.

VỎ TUYẾN ĐIỆN LYON

Ngày 11 Aout 1919.

Công-dồng-Hội

Công-dồng-Hội không có nhóm bữa thứ bảy và chúa-nhật, vì hội chợ khản biểu-văn của quan Trấn-quốc nước Autriche là ông Thượng-kông Joseph. Biểu-văn ấy, Trấn-quốc nước Autriche xin liên-hiệp công-nhận quyền chánh-trị của ngài và tổ sự mới nhóm hội Dân-quốc nước Autriche. Bữa nay đây (11/8), hội Công-dồng mới luận định tới

Vậy mà Nhà-nước Langsa cũng chưa vừa lòng, còn muốn cải-lương nữa cho đẹp lòng dân, cho Chánh-trị người Annam đứng đờng. Bởi vậy mới cử bàn hội-phái lo trừ định cách cải-lương là bàn hội-phái tôi đã chỉ ra trước đó.

Chưa biết bàn-hội-phái sẽ trừ định cải-lương cách nào, chờ theo ngu kiến tôi trộm nghĩ, cải lương như vậy ắt đảng cả lòng bá-tánh.

Sau tiếp

LẬP-THĂNG.

việc ấy. Theo như ý kiến của bá-quan, sự công-nhận quyền chánh của Thượng-kông Joseph cũng nên, song phải để chừng.

Hỏa-xa A-lơ-mãn

Vì lúc than đã thiếu dùng, nên lính mới trao các số hỏa-xa A-lơ-mãn phải tiến lên than hơn nữa. Trường-thuế than sẽ giảm bớt; bữa chứa-nhụi và trồng tuần phân nhiều x express sẽ bỏ.

Đất Algérie

Quan Toàn-quyền mới đất Algérie đã từ thành Paris mà đi về, trấn.

Bá-tánh thành Hazebrouck dâng thưởng phong
Đức-Giám-quốc Poincaré, bữa nay thường Bưu-tinh cho bá-tánh thành Hazebrouck.

Một cái ý-kiến đáng kinh phục

Bôn-quan lấy làm may mắn mà tỏ rằng quan Đức-phủ Vinh, ở Pháp-quốc mới trở về, đã được Chánh-phủ phê chuẩn cho đi diễn-thuyết về việc chính-chiến Âu-châu cho các hương-chức làng nghề biết.

Quan Đức-phủ Vinh sang qua Mầu-quốc một lượt với những người thời nguyên trước hết, cũng ở sản số của điều đình cho những người ấy. Ngài ở Pháp-quốc hơn ba năm mà chia sự lo lắng và sự sản sót với những người tình nguyện. Ngài đã trải qua và chống trả với cái ngày giờ gay go vì đám giặc, và ngài cũng có hiện tại nơi xảy ra đều tai biến, ngài cũng có bằng chứng mắt thấy những sự rằng sức đáng kiên đáng nề của công-nghệ Đại-pháp và sự mạnh mẽ của nước Đại-pháp.

Bôn-quan rất khen người cải ý-kiến cao xa của quan Đức-phủ Vinh, là ngài toàn thốt những việc ngài thấy tại Pháp-quốc cho quan dân ta rõ biết tại những điều của nước Pháp đã làm trong đám giặc lịch-liệt này và sự phần rất trọng vọng trong nước Đông-minh, chiến-hàng A-lơ-mãn một cách rất vinh rất diệu.

XA-BONG MAT-XAY
Tất nhất ở Đông-dương

Con ngựa một sừng

HAO-VINH Công-ty
(HÀNG ANNAM)
146 số Rue Lefevre, Saigon
AGENT EXCLUSIF

bản nó liên như vậy thế nào mình cũng hơn nó. Bằng như khi mình biết nó ra từ người ngồi trước mũi ghế, đầu nó chau phép rồi, sừng mình cũng có nhưm ngay chúng nó, phồng sự bắt trái, sự còn đũa khác một trong mũi bản lên mình. Đâu dạy một chiếc ghế làng chèo kể ghế nó biểu nó qua từ người bên ghế làng, người nào qua thì công người này, rồi xét dưới khoan cho kỹ, e nó còn tròn dưới khoan. Tuy vậy mà ghế miết cũng ở xa xa, chỉ mũi sừng qua ghế nó mà nói cho nó nghe rằng: « Nếu trong ghế nó dăm lên bản ra, thì bên này bản một hiệp sừng chẳng những là ghế nó mát mà chóng nó cũng tan xuống, mát thôi. » Việc tra xét ăn cướp như tra xét giặc, phải quan phòng cho gặt gạo như vậy, thì mang tiếng làm gặt hơn là để cho nó hại mình. Khi tôi còn ở trong cơ lính tập, thầy dạy cư xử của quan binh tôi tưởng họ làm qua, vì cho tôi đi tập là làm cho có kiểu mà họ buộc phải làm như thiết, ai lơ mơ thì bị phạt. Từ ngày tôi hưu trí ở nhà tôi nghe nhiều người đời tôi hay là với ông đi làm, để tôn hoá thời mới biết cách dạy của quan binh không phải là quá. Ấy vậy khuyên những người có lãnh phần trách nhiệm phải ghi những lời tôi nói trong đây, có khi cũng giúp được ít nhiều chăng không.

BÉI QUANG-NHÒ
Sous-lieutenant en retraite.

**Nói về việc tru
trường tới đây**

Lời bảo dẫn căn kíp
Ai nấy đều biết rằng cha mẹ muốn cho con học đọc và viết chữ quốc ngữ thì được đem con đến học nói trường làng học trường thị tỉnh, nhất bất cầu là lúc nào. Cho con vào trường một hai tháng trước khi bãi trường cũng được, cho vào học lúc ấy thì không nhằm cách, chỉ không nhằm cách mà thì để mà hiểu lắm. Nhiều khi thấy giáo lo chỉ dẫn cho học trò mới, nên phải bẻ trẻ bài vở cho những trò vào học từ đầu năm, làm cho những trò này phải mất ngày giờ, không tiến lên được và rồi lại không lên lớp được. Thường những học trò nhập trường bẻ trẻ học không được bao lâu kể mãn năm, học không mấy chút, thì chẳng những không ích chi cho mấy trò ấy mà lại còn làm hại cho mấy trò khác là vì lớp học dạy không được thuận xuôi. Các quan giám-đốc đến xét trường hằng thấy học trò một lớp mà lại học khác bài vở nhau, và phần nhiều là học trò học chưa được mấy chút trong năm ấy, là lúc phải học lần lên sắp hai sắp ba.

Thầy giáo thì phận sự cứ noi theo chương trình và bản định giờ học mà dạy học trò, nên đã chẳng tiện mà cũng không lẽ bức ngang, hoặc đòi sửa nửa chừng mà lo cho mấy trò không nào muốn nhập trường thì nhập không kể đến phép nghị của trường.

Chương trình dạy học nay đã đổi sửa và tiến lên hơn lúc trước, nên phận sự thầy giáo phải học nhân hơn, sự bất tiện khi trước đó là sự nhập trường trẻ nãi thì lại càng thêm cực học nữa.

Chúng ta lấy làm may mắn mà hay rằng sự giáo huấn sẽ sửa sang nên ngay việc nhập trường trẻ. Rồi đây trường sẽ không than chấp những trẻ đến trễ, những cha mẹ muốn cho con vào học đúng thì phải đem con

đến ghi tên vào sổ trong những ngày mới tựu trường nghĩa là, năm nay, thì kể từ ngày 15 Septembre sẽ ra hạng rất vào ngày, rồi những trò đến trễ hạn định thì phải chờ qua năm tới mới cho vào học.

Ấy vậy thì đầu đầu cũng phải cho cha mẹ học trò biết, và cần ích là trong chức làng phải cho nhơn dân trong làng mình biết đừng rồi nói: « Tôi có dè đâu ».

Những học trò xin phân tiền cấp dưỡng ăn học thì phải lấy tuổi mà làm hạng lệ. Một duyên cớ khác hẳn không cho thì xin phân tiền cấp dưỡng ăn học là quá tuổi rồi, quá tuổi đó là tại đi học trễ.

Chúng tôi nói trên đây là nói những trò mới vào trường học đọc và viết chữ quốc-ngữ. Còn những trò ở trường khác mà đến và đã biết nhiều ít rồi thì đầu đến sau khi tựu trường cũng cho vào học và coi theo sắc học mà định lớp cho ngồi.

Chúng tôi xin nhắc rằng các trường nhà nước đầu lãnh cho vào học, những trẻ ít nứa đã được sáu tuổi, nghèo giàu cũng vậy, vì không có đòi tiền bạc chi hết.

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC

(Nouvelles du pays)

GIÁ BẠC VÀ GIÁ LẠ
Giá bạc kho nhà-nước... 71 10
Giá lúa, ta 68 kil. chở tới nhà máy Chợ (báo trả lại): 5415 tới 5425.

NAM - KY
(Cochinchine)

Sao không hỏi tên nó
Ông Đò-thư bát rằng bị một gã An-nam tác tội 22 không biết tên gì họ gì, cũng chả biết là phao số 100, mà dám giao cho gã ấy một cái xe máy đặc biệt « Diamant » số 223779 giá đáng tới 55\$, lại xe ấy là xe của nhà nước. Hay chưa.

Con gái nhà lành
Cô Ng-thu-Vân, 25 tuổi con gái nhà lành, từ mấy năm nay chẳng đả ra đường chơi bời, cứ ở nhà... Đưa điệp hết khách, trong nhà, nên có ra đường hứng chào cười đón họ-ép, thỉnh liệh gặp lính tuần thành, lại theo về đem vào một rồi gửi nhà của bố con gái.

Phụ nữ vô cùng
Bối
Chú Lê-vân-Quí thường đi học ở Lạc (G.D.) lên Saigon mua tro về bán, mấy là mua tro trả tiền rồi hết kể tới trẻ nước phải đậu ghe lại ngủ. Ai hay tới có kẻ đem gạch qua thăm ghe chú ta mà không hay Sáng ra mới là bầu bao có 2880, mà mặt lại cuộn sách ghe cũng chả có.

Buôn đi thưa bớt
Cũng là không hỏi tên
Chú (ao-v.-Mang ở đường Mac-mahon cũng thưa bớt rằng chú có gáo cho một người đàn bà kia, không biết tên mà tuổi cũng không một cây kiệu vàng chạm giá đáng 40 \$00.

Có họ đeo vào coi vừa vận rồi đi tuốt, làm cho chú nó tức mình âm ách.

Hay
Học trò mới ra trường?
Ăn học ở nhà trường cả 2-hạ chục năm đã có bằng cấp rồi mà ra làm con không nên việc để cho đến nỗi lính bắt ra giết nên tôi tự kể cả thầy là 5 người nào là: Lê thị Diệu 43 tuổi thì may

Trương-thị-Cô 44 tuổi cũng là thợ may Nguyễn-thị-Biên 44 tuổi cũng là thợ Đường-thị-Chối 45 tuổi và Nguyễn-vân-Giác, thầy là học trò của số-khánh và tú là học trường Bạch-mi Vì tôi dự đó con gái con nhỏ, làm đều làm được mà lấy tiền (tức kêu là nuôi điếm đăm).

Lính xét bắt trong ba nhà được 4 vị tiền có đều gửi tuốt lên nhà thương học hà khản nghiêm.

Nghiêm ra cả thầy đều học đủ phép tác.

Ăn cắp 1 kilo sầu

Tên nhà nấu-nha-phiên của số Thương-chánh là nơi người tra xét rất kỹ càng, kể cả người vào đều tra gan sàng hỏi, nhất là máy tay làm trong số ấy, lúc ra về thì nó lửng rồi tôi coi có đầu đũa đem con thâu về nhà không.

Vậy mà họ cũng chẳng sợ, mới rồi đây cũng sợ ấy xét bắt được một tên chệp tên là Trần-Quang 35 tuổi là tay nấu, thuộc ấy trong số, xét trong mình y được 1 kilo sầu sống giá đáng 30\$00. — Giận thiệt.

Xe-hơi hại mạng nữa

Hôm 11 tây rồi đây lúc 3 giờ chiều, ngang lối chợ Saigon, cái xe-hơi của số T.S.F. (Vô tuyến điện) chạy nhằm một con nhỏ tên là Phạm-thị-Du 12 tuổi, chết tươi.

Tra hỏi ra thì tên chauffeur xe ấy là một chủ lính sơn-dã tên B.... cho rằng lái đũa đưa nó ấy vô ý chạy ngang qua xe ấy, phân lại thẳng cả hơi đều không ăn nữa. — Đó là thẳng không ăn đả.

Ba-Trọng đi đâu?

Hôm 6 tây rồi lối góc đường Chasseloup và Lareynière có hai cái xe-hơi đụng nhau nơi ấy.

Chưa biết bên nào phải, và cũng chưa báo tra, mà nay chú chauffeur xe 467 là Huỳnh-v-Lộc kêu là Ba-Trọng trốn mất.

Tên Ba-Trọng này 37 tuổi giấy thì số 927, ai có mượn chauffeur phải coi chừng tên ấy, nếu rồi mượn nhằm ai có ngày phải thương nhơn mạng.

Mất con

Thím Ng-thị-hánh ở đường Vinh-nam, đêm hôm khóc nhiều, thưa rằng ngày hôm qua đây con của thím là Hằng-thị-Mai 9 tuổi đi đũa mắt kiếm hỏi không ra.

Con nhỏ ấy, mặc quần vải đỏ bó nhứt nhứt vậy.

Ráng giữ gìn con cái cho làm, kéo quần buồn người hẳn mọi người đi ắt là nóng công quả làm đả, máy có máy Thim.

Xin lưu ý

Tôi hằng thật báy giờ về nhiều thuốc « Nam-Hồng-Tê » giả, bán tại Saigon và đều trong Lục-châu, tôi lo cho quý ông, qui bà, dùng làm thuốc giả mạo ấy, chẳng những không hiệu nghiệm, mà còn hại tí vị nữa. Vậy qui ông, qui bà, muốn dùng thuốc thật, xin viết thư hay là đời gõ ngọc đến nhà tôi mà mua, tôi sẵn lòng tiếp rước và ân cần lo cho vui lòng qui ông, qui bà luôn.

Nếu mua nơi khác thì tôi chẳng nhận là thuốc của tôi, vì trong cõi Đông-Dương này có một mình tôi có thuốc « Nam-Hồng-Tê » mà thôi.

Đón-kính.
Madame HIÊN, chez M. J. THANH
Ecole des Mécaniciens.
SAIGON

Mượn đồ coi

Một người đơn bà tên họ không biết, tuổi tác cũng không thông cũng chả biết hà phương số trú, bữa 11 tây lối chợ cả thầy con ở với cô Trần-thị-Đi 46 ở đường Fekin, tên thị Ngạn âm tiếng chủ nên 4 tuổi ra chợ chơi.

Người ấy lại rủ làm đũa nhỏ ấy, rưng niệu-một hồi, rồi rưng lương cây kiến vàng đeo trong cổ con nhỏ mà đi quanh lộn trong chợ đi mất. — Chắc là đi vào tiệm.

Mất giấy

Tại sao mà họ cứ làm mất giấy thuế thân hoài, như Huỳnh-vân-Thanh 46 tuổi giấy ở Thai-binh họ (G.D), Phan-v-Đang 45 tuổi giấy ở Nam-vang, Ng-v-Lê 20 tuổi giấy ở An-nhon (G.D.) Ng-v-Mười 44 tuổi ở quận thủ tâm phố, đều khai rằng làm mất giấy thuế thân năm nay.

Mỗi ngày đều có người làm mất giấy. — Vậy chớ ai mượn được sao không thấy.

Ăn cướp

Đêm 5 Aout, hồi 12 giờ khuya, tên Nguyễn-vân-Xoài, dân làng Mỹ-Lộc, tỉnh Cholon, nghe chó sủa bên ngoài cửa ra rình, hỏi-lâu không thấy ăn trộm nên trở vô đóng cửa lại. Một lát nghe chó sủa nữa, nó mở cửa ra nửa thì gặp một bọn năm tên ăn cướp bo vô nhà nó. Một đũa đâm nó xuống và đánh nó chảy máu miệng, một đũa dè vợ nó, còn bà đưa kia thì phá tù lầy đở. Làng và dân đến tiếp thì ăn cướp đã đi rồi. Sợ lại một hay mất quần áo, đó nữ trang và bạc, cả thầy 227 \$00.

Thị Hiêm là vợ tên Xoài khai rằng trong họ ăn cướp có một đũa tọc cụt lại vai, nước da trắng, ốm mà cao. Còn thị Hiêm là cháu ngoại thị-Hiêm khai nhìn đặng tên Vô-vân-Sao vì tên này khi trước có ở vườn cho cha nó một năm, nên nó biết mặt. Làng tổng có đến nhà tên Sao thì không có nó ở nhà. Thấy đũa nghi cho tên này tên Nguyễn-vân-Trận dân Sadec đến ngụ tại nhà tên Mui hai năm nay, vì lúc ấy chúng nó không có ở nhà và cả bà đều có ăn tù về tội ăn cướp.

Ăn cướp

Hôm chiều ngày 6 Aout rồi đây, một đũa ăn cướp, có ba cây súng vào chợ Hưng-Lê, thuộc về quận Batri đánh tiệm các chủ và Annon ở trong quanh chợ đó, lấy vàng bạc hàng giá trị trên 250\$00 đóng bạc.

Lưu ý cướp này đi bằng ghe nhỏ vì đêm ấy chủ cửa Lang đi tuần, sau rồi hai tên phu trục lái súng Ham-luy, gặp tù ấy, nên chủ cửa sủa ghe nó chạy.

Bây chực chờ cái, vì chủ đi rồi một mình nên lấy ghe chủ cửa sủa lại gần liền bị một mũi súng bẻ ghe ăn cướp bắn qua, nhằm chủ, tế lương xuống sông chìm tuốt, còn trạc phu thì một tên bị đạn rai trong và một tên chết.

Đang ăn cướp ấy đã bắt được một mới với một cây súng nữa. Còn đũa ra xét bắt.

Cách tự nhập môn

(Tiếp theo)
Vật-Lý-Thí-Nghiệm.
Bài thứ 1
Phép học-hóa chia vật có ba loại
1° — là Thiệt-chất (Solide) đặc
2° — Luru-chất. (Liquide) lỏng
3° — Khí-chất (Gazeux) khí.
Trong vật Thiệt-chất hoặc cứng hoặc mềm đều có hình vóc; duy có Luru-chất thì không định thể. Nếu

AA-BONG MAT-XAY
BEN

Tên Hm rừ lìn

Hiệu con Rồng

HAO-VINH Công-ty
(Hào ANNAM)
302 - Rue Lafayette, Saigon
AGENTS EXCLUSIFS

SOCIÉTÉ DES TABACS DE L'INDOCHINE

(Đông - dương Yên diệp Công - ty)

Tư-bổng: 6.000.000 fr.

Chính sở Công-ty tại PARIS

Sở Cai-trị và công-xưởng tại HANOI

Đón-diễn trọng
thuộc lá tại **KIM-XUYỀN và VĂN-KHÊ**

Hiện có những thứ sau này gọi bán trong các hiệu:

**XI-GÀ.
NINA.**

Thuộc chưa vãn:

COQ (Con gà)

Thuộc vãn:

**FAVORITES.
MÉTROPOLES**

vãn vãn

Và thứ thuốc lá vãn, chiếu khách, hiệu

PAGODE (Cái chùa)

GRAVURE SUR MÉTAUX ET MARBRES

**TIỆM KHÁC CON DẠU
CORDONNERIE. — CHAPPELLERIE**
Tonkinoise

TIỆM ĐÓNG GIÀY

Tại một lớp thêm một Tiệm đóng
giày và bán nón theo kiểu Langoa tới
có commandé đã các mẫu da, chũr
quai và muốn dùng xin có viết thư cho tôi
mà lấy mẫu da và lấy (Catalogue) mà
cơ kiểu có giá cả hẳn hoi.

* Vì nào muốn mua gì sẽ có giá
ràng sẵn viết thư thương nghị.

NGUYỄN-CHÍ-HÒA,
87 Rue Catinat, Saigon.

Cách làm mau tế tiên

Viết thư cho Hãng ANNAM, Hào-
vĩnh Côngty, 146 bis Rue Lefebvre,
biểu gửi contre-remboursement (cách
tiền trao của lãnh nơi nhà đây theo)
một hộp một trăm ve dẫu Essence
de menthe, hiệu LÔ-TIÊN, 161 nhất
trong cõi Đông dương, giá là mười
lăm đồng (15 \$ 00) mà thôi. Về bán
lê lại cho trong vòng quen lớn một
ve hai cắt (0 \$ 20) — mỗi ve lời 5 xu,
một trăm ve lời 5 đồng bạc.

Bán một hộp lời 5 đồng bạc, mười
hộp lời năm chục, một trăm hộp lời
năm trăm đồng bạc!
Viết thư đi, đừng bỏ qua dịp làm tế
tiên, uống làm. Bang đầu lời 11 xu
lời nhiều, bán buôn quen thói, làm
giàu chẳng bao lâu!

Cho không! Hãy coi cho kỹ. — Kể
từ ngày nay một trăm người nào gọi
thơ đến mà mua dẫu trước, Hãng
ANNAM Hào-vĩnh Côngty sẽ vui lòng
gửi cho không một kilo xấp xỉ một
xây thật, hiệu ngựa một sừng. (Le
Licorne), 161 nhất trong cõi Đông-
Dương hay là một ve dẫu thơm
Essence pour Lotion: Eau de Cole-
gne, Quinine, foin coupé để làm đủ
một lít các thứ dẫu thơm kỹ, thũ
thích ai muốn thử nào cũng được!
Hãy viết thư mau đi, đừng bỏ mất
cơ hội làm tế tiên uống làm!

Hãng ANNAM, Hào-vĩnh & Co
146 bis Rue Lefebvre Saigon
Kính đôn.

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÂM THIỆT HIỆU LÀ ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

Của ông lương-y GUILLE

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế
đường của quan lương-y Guille lấy làm thần diệu
trong những bệnh HƯ PHẾ, đau trong TÍ VỊ, đau
sốt TRÁI TIM, ĐAU GÂN, ĐAU MÌNH, RẾT VỎ
ĐÀ, hoặc CHÓI NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HO ĐÀL,
BỊNH CỨM, CHỀ CHỐC NGOÀI ĐÀ và bệnh có
TRÙNG LẠI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XÒ rõ tiền và rít hiệu
nghệm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những
bệnh géc bởi ĐÂM hay là MẬT phát ra thì uống
nó hay lắm.

Bất kì thuốc trị đâm nào mà không có dấu ký
tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ

THUỐC HOÀN XÒ

nữ cũng rất trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux
của quan lương-y Guille.

Chỗ chế thuốc này là nhà: PAUL GAGE FILS, một hãng
hào chế y sinh, đường GRENELLE 51 GENÈVE gần bãi số 6,
ở tại đó thành PARIS

VÀ THƯƠNG CÁC ĐƯỢC PHÒNG DỮ CHỈ BÀN

KHOẢN CHẤT THUY

(Nước vãn kim thach)

VICHY

PHÁP-QUỐC-TUYÊN

VICHY CÉLESTINS

Có bán ngay gần ở | Trị bệnh đau Thận, bình đau Đàng-quang, bình Phạn -
và nữa cơ. | Thận-lâm-bình (kể) — Đau máy chũr lết-lết.

VICHY GRANDE-GRILLE | trị bình đau gan
và bệnh đản.

VICHY HOPITAL | trị bình thương lị, trườg
hãy coi chừng đủ giá mạo, khi mua phải chỉ cho thấy
thức nước nào mình muốn uống.

VICHY-ÉTAT BIÈU TÊ

BEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối tự mà ra, —
Có hộp và có ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2, 3
hoàn thì dễ tiêu hóa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho miệng đôn nước xit
(Môi-khi-chẩn).

CÓ MỘT MINH NHÀ NÀY CÒ QUYỀN

THAY MẶT CHO NHÀ ĐỨC SÙNG VÀ LÀM XE MÁY

TẠI THÀNH St-Étienne

Mà thôi

**Mons F. MICHEL, CAFFORT Successeur & đường Catinat số 36
SAIGON**

Có Bán SÙNG

đồ thể và đủ kiểu. BỊ,

THUỐC, ĐÀN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ

và đủ NỮ-TRANG. Đồ đã hết lại giá rẻ

Lục-Châu muốn mua vật chi thì xin đi thư này

N. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Catinat. — SAIGON

*Certifie le magasin
Mille un cent six
saigon le 16. 8. 19*

Saigon — Imp de l'Union

L'Administrateur Gérant: NGUYỄN-VĂN-CỬA